

CONTROLUL FISCAL LA FAȚA LOCULUI

Iulia CAPRIAN, Anastasia DJUGOSTRAN

Universitatea de Stat din Moldova

Controlul fiscal este o politică economică prin care guvernul intenționează să evite deficitul de cheltuieli [5, p.89]. Pentru a exercita controlul fiscal, guvernul nu cheltuie mai mult decât poate să acumuleze în aceeași perioadă prin impozite sau prin vânzarea activelor [6, p.94]. Scopul este de a evita nevoia de împrumut și, prin urmare, plățile dobânzilor viitoare. Controlul fiscal la fața locului are drept scop verificarea respectării legislației fiscale de către contribuabil sau de o altă persoană supusă controlului, care se efectuează la locurile aflării acestora de către funcționarii fiscali sau de către persoane cu funcție de răspundere din cadrul altor organe cu atribuții de administrare fiscală.

Cuvinte-cheie: *control fiscal, legislație, funcționar fiscal, încălcare, taxă, decizie, perioadă, documente.*

FISCAL CONTROL SPOT

Fiscal control is an economic policy in which a government intentionally avoids deficit spending. To exercise fiscal control, a government spends no more than it can raise in the same period through taxes or by selling assets. The aim is to avoid the need for borrowing and thus future interest payments. Tax audit aims at verifying compliance with tax legislation by the taxpayer or by another person subject to supervision he visit is made by the tax officials or persons with responsible positions of other bodies with attributions of tax administration.

Keywords: *fiscal control, legislation, fiscal officer, breach, tax, decision, period, documents*

Controlul fiscal la fața locului are drept scop verificarea respectării legislației fiscale de către contribuabil sau de o altă persoană supusă controlului, care se efectuează la locurile aflării acestora de către funcționarii fiscali sau de către persoane cu funcție de răspundere din cadrul altor organe cu atribuții de administrare fiscală.

În cazul în care contribuabilul sau o altă persoană supusă controlului nu dispune de sediu sau de oficiu ori sediul lui se află la domiciliu, în alte cazuri când nu există condiții adecvate de lucru, controlul fiscal menționat se efectuează la oficiul organului care exercită controlul fiscal, cu respectarea tuturor prevederilor legislației fiscale [2, p.60], inclusiv prin întocmirea obligatorie a unui act de ridicare de la contribuabil a documentelor necesare.

Controlul fiscal la fața locului poate fi efectuat numai în temeiul unei decizii scrise a conducerii organului care exercită controlul. Necesitatea efectuării verificării prin contrapunere la unele persoane cu care contribuabilul supus controlului are sau a avut raporturi economice și financiare, pentru a se constata autenticitatea acestora, se determină, de sine stătător, de către funcționarul fiscal sau altă persoană cu funcție de răspundere care efectuează controlul [4, p.102].

Controlul fiscal la fața locului referitor la un contribuabil poate cuprinde atât unul, cât și mai multe tipuri de impozite și taxe. În cursul unui an calendaristic se admite efectuarea unui singur control fiscal la fața locului pe unele și aceleași tipuri de impozite și taxe pentru una și aceeași perioadă fiscală. Această restricție nu se extinde asupra cazurilor când controlul fiscal la fața locului se efectuează în legătură cu reorganizarea sau lichidarea contribuabilului; când după efectuarea controlului se depistează semne de încălcări fiscale; când acesta este o verificare prin contrapunere; când controlul ține de activitatea posturilor fiscale; când controlul se efectuează la solicitarea organelor de drept și a celor prevăzute la art.131 alin.(5) din Codul fiscal sau în legătură cu inspectarea activității organului fiscal de către organul ierarhic superior; când necesitatea controlului a apărut în urma examinării cazului cu privire la încălcarea fiscală sau în urma examinării contestației.

Durata unui control fiscal la fața locului nu trebuie să depășească două luni calendaristice. În cazuri excepționale, conducerea organului care exercită controlul fiscal poate să decidă prelungirea duratei în cauză cu cel mult 3 luni calendaristice sau să sisteze controlul. Perioada sistării controlului și prezentării documentelor nu se include în durata efectuării controlului, ultima fiind calculată din ziua începerii lui până la ziua semnării actului respectiv, inclusiv.

La finalizarea controlului fiscal la fața locului se întocmește un act de control fiscal. La posturile fiscale, actul de control fiscal se va întocmi numai în caz de depistare a încălcării legislației fiscale. În cazul depistării

vreunei încălcări fiscale, organul care exercită controlul ia decizia corespunzătoare. Prin derogare de la prevederile alin.(5) art.131 din Codul fiscal, dacă încălcarea fiscală se depistează de către serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale, decizia respectivă se emite de organul fiscal, cu respectarea prevederilor Codului fiscal [2, p.63].

Actul de control fiscal este un document întocmit de funcționarul fiscal sau altă persoană cu funcție de răspundere a organului care exercită controlul, în care se consemnează rezultatele controlului fiscal. În act se va descrie obiectiv, clar și exact încălcarea legislației fiscale și/sau a modului de evidență a obiectelor impunerii, cu referire la documentele de evidență respective și la alte materiale, indicându-se actele normative încălcate. În act va fi reflectată fiecare perioadă fiscală în parte, specificându-se încălcările fiscale depistate în ea.

Controlul fiscal la fața locului asupra filialelor, sucursalelor și/sau reprezentanțelor contribuabilului, inițiat de organul fiscal, se organizează și se efectuează de către inspectoratul fiscal de stat în a cărui rază de deservire se află contribuabilul care le-a instituit, cu participarea inspectoratului fiscal de stat în a cărui rază de deservire se află filiala, sucursala și/sau reprezentanța.

Contribuabilul, inclusiv prin intermediul conducătorului sau altui reprezentant al său, este obligat, după caz, să asigure condiții adecvate pentru efectuarea controlului, să participe la efectuarea lui și să semneze actul de control fiscal, chiar și în cazul dezacordului. În caz de dezacord, el este obligat să prezinte în scris, în termen de până la 15 zile calendaristice, argumentarea dezacordului, anexând documentele de rigoare.

Controlul fiscal la fața locului este efectuat la locul aflării contribuabilului de către funcționarii fiscali și constă în verificarea respectării de către contribuabil a prevederilor legislației fiscale. Funcționarul fiscal își exercită atribuțiile privind controlul la fața locului în baza unei decizii emise de conducerea organului fiscal.

La finalizarea controlului, reprezentanții organului fiscal întocmesc actul de control. Pentru cazurile în care au fost constatate încălcări ale legislației fiscale, în act urmează în mod obligatoriu a fi descrise obiectiv, clar, laconic și exact încălcările în cauză. Referitor la fiecare încălcare în act trebuie să se indice documentele de evidență care au permis constatarea încălcării, indicându-se totodată care legi sau alte acte normative emise în baza lor au fost încălcate. În cazul în care contribuabilul nu dispune de sediu sau de oficiu ori sediul lui se află la domiciliu, controlul fiscal se efectuează la oficiul organului care exercită controlul fiscal cu întocmirea obligatorie a unui proces-verbal de ridicare de la contribuabil a documentelor necesare.

Documentele se ridică de funcționarii fiscali în cazurile:

- a) necesității de a proba prin documente încălcarea fiscală;
- b) probabilității dispariției acestora;
- c) în alte cazuri expres prevăzute de legislația fiscală.

Ridicarea documentelor se efectuează în prezența persoanei de la care acestea se ridică, iar dacă ea lipsește sau refuză să participe la procedura de ridicare, în prezența a doi martori asistenți.

Asupra cazului de ridicare a documentelor și/sau mașinilor de casă și de control se întocmește un proces-verbal. După utilizare, documentele sunt restituite persoanei de la care au fost ridicate sau, în lipsa acesteia, persoanei care o înlocuiește.

Activitatea contribuabilului poate fi supusă controlului fiscal pentru o perioadă ce nu depășește termenul de prescripție pentru determinarea obligației fiscale – 4 ani conform art.264 din Codul fiscal.

Persoana cu funcție de răspundere a contribuabilului este obligată să semneze actul de control fiscal chiar și în cazul dezacordului cu conținutul acestuia. În caz de dezacord, contribuabilul va prezenta organului fiscal care a efectuat controlul, în termen de 15 zile calendaristice, argumentarea în scris a dezacordului, anexând documentele de rigoare.

Este interzisă efectuarea repetată a controlului fiscal la fața locului asupra unora și acelorași impozite și taxe pentru o perioadă fiscală care anterior a fost supusă controlului, cu excepția anumitor cazuri (reorganizarea sau lichidarea contribuabilului, inspectarea activității organului fiscal de către organul ierarhic superior, depistarea, după efectuarea controlului, a unor încălcări fiscale).

Cazul de încălcare fiscală este examinat de conducerea organului fiscal care a efectuat controlul în prezența persoanei referitor la care a fost întocmit un act cu privire la săvârșirea încălcării fiscale, pe care organul fiscal o anunță în scris (prin citație) despre locul, data și ora examinării cazului.

Cazul poate fi examinat în lipsa persoanei vizate numai dacă există informația că a fost anunțată și dacă de la ea nu a parvenit un demers argumentat de a fi amânată examinarea. Imediat după încheierea examinării cazului de încălcare fiscală, organul fiscal pronunță o decizie asupra cazului, care poate să prevadă:

- aplicarea de sancțiune fiscală și/sau încasarea de impozit, taxă, calculate suplimentar, de majorare de întârziere;
- clasarea cazului;
- suspendarea cazului și efectuarea unui control repetat.

În decurs de 3 zile după emiterea deciziei asupra cazului de încălcare fiscală, un exemplar al deciziei se înmânează sau se expediază prin scrisoare recomandată persoanei vizate în ea.

Persoana vizată în decizia asupra cazului de încălcare fiscală urmează să o execute în termen de 30 de zile din data pronunțării. Pentru această perioadă nu se suspendă calcularea majorării de întârziere.

În caz de contestare, executarea deciziei asupra cazului de încălcare fiscală nu se suspendă dacă autoritatea care examinează contestația nu dispune altfel.

După expirarea termenului de 30 de zile, dacă nu a fost executată benevol sau nu a fost constituit gajul legal, decizia asupra cazului de încălcare fiscală este executată silit, în modul prevăzut de Codul fiscal, de către organul fiscal unde persoana vizată se află la evidență sau asistență.

Executarea silită a obligației fiscale se efectuează prin:

- încasare în mod incontestabil prin dispoziția incasso a mijloacelor bănești de pe conturile bancare ale contribuabilului;
- ridicare de la contribuabil a mijloacelor bănești în numerar;
- urmărirea bunurilor contribuabilului – prin sechestrare, comercializarea și ridicarea lor;
- urmărirea datoriilor debitoare ale contribuabilului.

În concluzie administrarea fiscal presupune o gestiune corectă și deplină a calculării plăților obligatorii la buget [1].

Organizarea controlului fiscal reprezintă un proces complex, care necesită a fi reglementat de către stat prin mecanisme și instrumente specifice. De organizarea efectivă a mecanismului de control depinde starea bugetului, iar, în final, bunăstarea noastră. În aceste condiții, crearea unui sistem eficient de control fiscal este un obiectiv prioritar în cadrul politicii fiscale și social-economice a statului.

Bibliografie:

1. BOIULESCU, M., GHIȚĂ, M. *Control financiar și audit*. București, 1997.
2. Codul Fiscal al Republicii Moldova. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2013, nr.490.
3. GILBERT, W.J. and TERRY, J.E. (December 2005). The Use of Control Self-Assessment by Independent Auditors. In: *The CPA Journal*. Retrieved 10 March 2012.
4. MOȘTEANU, T. și al. *Politici fiscale și bugetare europene*. București: Universitaria, 2005.
5. SAGUNA, D.D. *Drept fiscal*. București: C.H. Beck, 2013.
6. ȚĂȚU, L., ȘERBĂNESCU, C., ȘTEFAN, D., CATARAMĂ, D., NICA, A. *Fiscalitate de la lege la practică*. Ediția a II-a. București: ALL Beck, 2005.

Prezentat la 10.12.2013